

CODEX VOOR DE TUINAANNEMER

NIET-CHEMISCH ONKRUIDBEHEER EN IPM OP PRIVATE EN PUBLIEKE TERREINEN

NIEUWE WETGEVING BESTRIJDINGSMIDDELENGEbruik VANAF 2015

Op verharde terreinen groter dan 200 m² en private sport- en recreatiedomeinen mag men voortaan slechts een minimum aan bestrijdingsmiddelen gebruiken. Het nieuwe decreet 'Duurzaam pesticidengebruik' bepaalt namelijk dat bestrijdingsmiddelengebruik moet vermeden worden om de volksgezondheid en het leefmilieu beter te beschermen. Zijn er alternatieven voor een goed beheer? Welke rol speelt IPM in dit verhaal?

Preventieprincipe

De overheid streeft naar een gezonde leefomgeving en wijst hier ondermeer naar de mogelijke gevaren van bestrijdingsmiddelen. Daarbij wordt vooral gekeken naar kwetsbare groepen, zoals kinderen, jongeren, oudere mensen en mensen met een zwakke gezondheid. Deze bezorgdheden vertaalden zich naar het preventieprincipe: het gebruik van bestrijdingsmiddelen moet zoveel mogelijk worden beperkt. Als er toch bestrijding van ongewenste dieren of planten nodig is, moet men dit met alternatieve methoden aanpakken. Pas in laatste instantie kan men overgaan tot het gebruik van chemische middelen.

Deadline 2015

Op 22 februari 2013 werd het nieuwe kaderdecreet duurzaam pesticidengebruik (8 februari 2013) gepubliceerd. Het preventieprincipe werd opgenomen in het nieuwe decreet, dat de vertaling is van de Europese richtlijn 'Duurzaam

pesticidengebruik'. Het verhaal van pesticidenreductie is echter niet nieuw in Vlaanderen. Sinds 2004 werken openbare besturen aan een pesticidenvrij beheer. Vanaf 2015 mogen openbare besturen geen bestrijdingsmiddelen meer gebruiken, zowel voor de taken uitgevoerd door eigen personeel als voor taken die uitbesteed worden. Ook scholen, ziekenhuizen, kinderdagverblijven en zorginstellingen mogen vanaf 2015 geen bestrijdingsmiddelen meer gebruiken. In specifieke omstandigheden kan er afgeweken worden van dit verbod. Hierbij zijn er twee type afwijkingen mogelijk:

- Type1-afwijkingen kunnen ingeroepen worden in bedreigende situaties waarvoor nog geen afdoende, niet-chemische bestrijdingswijzen voorhanden zijn. Dit kunnen enerzijds plagen zijn die een gevaar voor volksgezondheid of hygiëne voor de mens inhouden. Anderzijds kunnen deze een gevaar inhouden voor het milieu, de biodiversi-

teit of het vee. Ook kunnen situaties die een ernstige bedreiging vormen voor de veiligheid van de mens aanleiding geven om een afwijking toe te staan.

- Type 2-afwijkingen kunnen ingeroepen worden wanneer een bestrijdingsmiddelenvrij beheer onevenredig hoge kosten met zich meebrengt. Elk type afwijking zal echter met een gemotiveerd verzoek bij de Vlaamse Milieu Maatschappij vooraf moeten aangevraagd worden.

Verharde terreinen groter dan 200 m²

In de nieuwe wetgeving worden voor het eerst regels opgelegd voor verharde terreinen groter dan 200 m², private sportterreinen en private recreatiedomeinen. Een parking bij een grootwarenhuis of een industrieterrein komt hierbij ook in aanmerking. Maar ook bij het beheer van de velden van de lokale voetbalclub of speeltuin moet men zich aan de nieuwe regels houden. In de eerste plaats moet het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen voorkomen worden. Als er toch bestrijding van ongewenste dieren of planten nodig is, moet dit met alternatieve methoden gebeuren. Pas als er voor een goed beheer geen alternatieven voorhanden zijn, kunnen er chemische middelen plekgewijs ingezet worden.

Verbod in grondwaterbeschermingszones, langs oppervlaktewater en in bermen

Voor de productie van drinkwater telt Vlaanderen een aantal grondwaterwinningen. Om de kwaliteit van het grondwater uit die winningen te beschermen, zijn rond de winningen beschermingszones drinkwater afgebakend. In die zones bestaat al sinds lange tijd een verbod op pesticidengebruik. Ook het bestaande verbod op het gebruik van pesticiden in bermen langs de openbare weg blijft behouden. Langs waterlopen verandert de wetgeving: vanaf 2015 mogen er binnen een zone van 6 meter geen bestrijdingsmiddelen gebruikt worden. Uiteraard gelden ook de voorwaarden van het product zelf, die worden vermeld op de verpakking. Voor bepaalde bestrijdingsmiddelen is het namelijk verboden om die te gebruiken dicht bij oppervlaktewater.

Onkruidbeheer beperken door goed ontwerp en aanleg

Een goed ontwerp van tuin, park, parkeer- of sportterrein maakt een efficiënt onkruidbeheer mogelijk. Planologisch kan men al heel wat doen bij de aanleg en de inrichting ervan. De keuze van de bestrating en de afwerking rond palen, vuilnisbakken en zitbanken kunnen ongewenste onkruidgroei voorkomen. Een aangepast beheer met de correcte toepassing van en beheer van groenbedekkers voorkomt heel wat problemen. Men dient plaatsen met 'blote grond' zoveel als mogelijk te voorkomen want 'blote grond' betekent werk om dit constant te wieden. De communicatie met de burger is zeer belangrijk. Een goed geïnformeerde burger accepteert veel beter het uitzicht van het openbaar groen als hij weet welke inspanningen hiervoor gebeuren.

“ Met een juiste plaatsing van het groen kun je groenzones met minimaal onkruidbeheer creëren.”

Vakkennis centraal bij preventieve aanpak

Het werken met een natuurlijke strooisellaag kan veel soelaas brengen om onkruid te voorkomen. De juiste plant op de juiste plaats zetten is nog zo'n maatregel. De omstandigheden zijn op elk terrein verschillend van licht/schaduw, nat/droog, zuur/basisch, ... Dit vergt uiteraard 'stielkennis' van de groenvoorziener. Diverse plantensoorten mengen in de juiste verhouding, ook i.v.m. de

Een goed ontwerp van tuin, park, parkeer- of sportterrein maakt een efficiënt onkruidbeheer mogelijk. Planologisch kan men al heel wat doen bij de aanleg en de inrichting ervan.

groeihogte is zeer belangrijk voor een goed visueel resultaat. Welk eindbeeld wens je als groenvoorziener? En hoe dit eindbeeld te bereiken? Met aanplanting of met beheer? Als je als groenvoorziener dit onder de knie hebt dan behaal je de gewenste resultaten. Met het systeem van lagenopbouw met de juiste plaatsing van het groen kun je groenzones met minimaal onkruidbeheer creëren. De lagenopbouw bestaat uit ten eerste bomen, vervolgens struiken, daarna bodembedekkers (kruidlaag) en ten slotte de strooisellaag. Na verloop van tijd dien je de wijkers en de blijvers te bepalen om het juiste eindbeeld na te streven.

Geïntegreerde gewasbescherming (IPM)

Vanaf 2014 is IPM of Integrated Pest Management ook voor tuinaannemers van toepassing. IPM combineert het gebruik van biologische, mechanische en chemische bestrijdingsmethoden. Het komt er voor de tuinaannemer dus op aan om kennis op te doen over het waarnemen en herkennen van parasieten en nuttigen. Lid zijn van het waarnemings- en waarschuwingssysteem (W&W PCSierteelt) en/of begeleid worden door een gekwalificeerd beroepsadviseur (fytolientie P3) is een noodzaak om als tuinaannemer op basis van schadedrempels te kunnen beslissen of een bespuiting al of niet nodig is. Registratie van het gebruik van de toegepaste gewasbeschermingsmiddelen is wettelijk verplicht. Dit kan op een eenvoudige wijze via een soort veld(tuin)boek waarbij per dag volgende zaken worden genoteerd: locatie van de tuin, gebruikt handelsmiddel en dosis, plantensoort,

plaag of ziekte en de basis waarop de beslissing tot behandelen werd genomen zoals bijvoorbeeld op basis van een bepaald waarschuwingsbericht of op advies van een gekwalificeerd beroepsadviseur.

Handleiding voor niet-chemisch onkruidbeheer op verhardingen

Het Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw heeft een interessante handleiding voor niet-chemisch(e) onkruidbeheer(sing) op verhardingen met kleinschalige elementen opgesteld. Deze handleiding beschrijft de resultaten van het vierjarige onderzoek dat het OCW met steun van IWT-Vlaanderen en in samenwerking met de vakgroep Plantaardige productie van de Universiteit Gent naar "optimale" onkruidbeheersing op verhardingen heeft gevoerd.

AVBS werkte via de gebruikerscommissie mee aan dit project. Een doelstelling was om te komen tot een overzicht van de verschillende methodes en mogelijke combinaties van methodes om onkruid te beheren en oppervlakken te reinigen in relatie tot hun efficiëntie, kostprijs en ecologische impact. In de handleiding zijn praktische aanbevelingen voor een ecologisch en economisch verantwoord onkruidbeheer en een optimaal straatbeeld samengebracht. Je vindt er ook de 'beslissingsboom', die opgevat is als een praktisch hulpmiddel voor vakmensen op het terrein. De nieuwe "handleiding voor niet-chemisch(e) onkruidbeheer(sing) op verhardingen met kleinschalige elementen" kan men gratis downloaden via <http://www.brrc.be/ocw/n10-a02.php>. ●

< Jan Vancayzele